

Factsheet van Haven Amsterdam, nummer 1, juli 2009

Het Amsterdamse havengebied is volgens stadsecoloog Martin Melchers "een uniek en heel rijk gebied" als het gaat om flora en fauna. Doordat uit de hele wereld schepen naar Amsterdam komen is het gebied ook "een bron van nieuwe soorten fauna in Amsterdam".

De nieuwe soorten liften bijvoorbeeld mee in het ballastwater en aan de buitenkant van schepen. Haven Amsterdam schenkt in verschillende vormen aandacht aan de natuur in de haven. Voorbeelden zijn: het aanmaken van paddenpoelen, paaiplaatsen voor vissen, zwaluwenwanden en helofytenfilters. Door deze combinatie heeft de haven zich kunnen ontwikkelen tot een uniek gebied met honderden soorten flora en fauna. Wat is er zoal te vinden?

Planten

Er komen honderden plantensoorten in het havengebied voor. Hele bijzondere zijn onder andere:

- Orchideeën, 4 soorten:
 - de zeldzame bijenorchis (enkele, soms tientallen)

- moeraswespenorchis (honderden)
- rietorchis (meer dan 1000, in de jaren zeventig van de vorige eeuw zeker 500.000)
- bredewespenorchis (enkele; zeldzaam in het havengebied, niet zeldzaam in Amsterdam)

- Zomerbitterling
- Boslathyrus
- Stijve ogentroost
- Late ogentroost
- Kleverige ogentroost
- Scherpe fijnstraal
- Kruidig stalkruid

Paddenstoelen

- Puntmutswasplaat, een hele zeldzame paddenstoel
- Zwartwordende wasplaat (geeft aan dat er bodemrust in het grasland is)
- Morielje

Broedvogels

- Blauwborst
- Bontbekplevier
- Kievit
- Kwartel (in 2008 is een roepende kwartel gehoord, heel bijzonder voor dit gebied)
- Nachtegaal
- Ransuil
- Oeverzwaluw
- Slechtvalk. Het Afval Energie Bedrijf en de Elektriciteitscentrale Hemweg hebben allebei een toren waarin een slechtvalkenpaar (sinds de jaren zeventig een bijna uitgestorven roofvogelsoort in Nederland) nestelt.
- Scholekster
- Tureluur
- Veldleeuwerik
- Vlinders, waaronder hele zeldzame als hooibeestjes en bruinblauwtjes
- Wulp

Zoogdieren

- Bruine rat
- Bosmuis
- Bosspitsmuis

- Haas
- Huisspitsmuis
- Konijn
- Veldmuis
- Vos

Krabben en kreeftachtige dieren

- Chinese wolhandkrab
- Amerikaanse blauwe zwemkrab
- Gewone strandkrab
- Gewone zwemkrab
- Brakwaterkrabbetje (heel bijzonder)
- Gevlekte Amerikaanse rivierkreeft

Vissen

- Aal
- Bot
- Kabeljauw
- Knorrepos
- Meerval (in 2008 is er een van 80 cm gevangen)
- Snoekbaars
- Tong
- Wijting
- Zeebaars
- Zwartbekgrondel (een visje uit de Kaspische zee)

Molusken

In de nieuwste (meest zoute) haven, de Afrikahaven, worden opvallend veel mosselen gevonden.

- Amerikaanse brakwaterstrandschelp (in 2008 gesignaleerd)
- Amerikaanse boormossel
- Aziatische korfmossel
- Brakwaterkokkel
- Brakwatermossel (Afrikahaven, ontelbaar veel)
- Driehoeksmossel
- Glanzende dunschaal (Afrikahaven)
- Halfgeknotte strandschelp (Afrikahaven)
- Japanse oester
- Korfschelp (Afrikahaven)
- Toegeknepen korfmossel
- Strandgaper (Afrikahaven)

Amfibiën

- Bruine kikker
- Gewone pad
- Groene kikker
- Kleine watersalamander
- Rugstreppadden. Op zwoele avonden is het of je in de tropen bent: overal hoor je ze roepen. In het havengebied zijn op verschillende plekken paddenpoelen gemaakt. Een aantal is tijdelijk, om padden zoals de beschermde rugstreppad weg te lokken bij een bouwterrein in de buurt. Padden gaan namelijk na een regenbui in ondiepe plassen op bouwterreinen zitten en planten zich daar voort. De stadsecoloog vangt ze en verplaatst ze naar een paddenpoel.

Exoten

- Trompetkalkkokerwormen. Deze komen waarschijnlijk uit Australië en vormen koraal. Stadsecoloog Martin Melchers heeft al grote moppen koraal in het havengebied gezien.

Nieuwe ontdekkingen 2007-2008

- In de Afrikahaven nestelen oeverzwaluwen zich volop in de grond. In 2007 zijn ze voor het eerst gesignaleerd in de tien jaar geleden aangelegde zwaluwwand nabij de Hempont.
- In 2007 is voor het eerst de Japanse oester in de Amsterdamse haven gevonden.
- In 2007 is in het havengebied ook de puntmutswasplaat ontdekt, een zeldzame paddenstoel.
- In 2007 is een slechtvalkenpaar gaan broeden in een van de torens van het Afval Energie Bedrijf, nadat er een nestkast is geplaatst. In 2008 waren ze er weer aan het broeden. Op de toren van de Elektriciteitscentrale Hemweg broedt sinds 2002 een slechtvalkenpaar.
- In 2008 is in het IJ een nieuwe mosselsoort ontdekt, de Amerikaanse brakwaterstrandschelp. Deze mossel met een witte schelp komt oorspronkelijk uit de Golf van Mexico. Stadsecoloog Martin Melchers verwacht dat er inmiddels al duizenden in het IJ zitten.

- In 2008 is een roepende kwartel gehoord, heel bijzonder voor dit gebied.
- In 2008 is de grootst bekende meerval in de Amsterdamse haven gevangen: een van 80 cm.

En verder

Toen in de jaren '70 zandzuigers de westelijke havens op diepte brachten, kwam uit de diepe zandlaag (10-20 meter) de natuurhistorie van Nederland boven. Er werden botten van mammoeten gevonden, wolharige neushoorns, steppewisent, het reuzenhert - allemaal uitgestorven dierresten.

Bron: Haven Amsterdam, Martin Melchers.

Haven Amsterdam

Colofon **FACTSHEET** is een uitgave van **Haven Amsterdam**

Postbus 19406, 1000 GK Amsterdam, Nederland

Tel: +31 20 523 45 60, Fax: +31 20 523 40 60

E-mail: marketing@portofamsterdam.nl, Website: www.portofamsterdam.nl

Haven Amsterdam is een bedrijf van de gemeente Amsterdam.